

Ewa Szafraniec-Siluta, Danuta Zawadzka

Politechnika Koszalińska

STRUKTURA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH NA ŚRODKI TRWAŁE PRZEDSIĘBIORSTW ROLNICZYCH W POLSCE – UJĘCIE PORÓWNAWCZE

STRUCTURE OF INVESTMENT OUTLAYS ON FIXED ASSETS OF AGRICULTURE ENTERPRISES IN POLAND – A COMPARATIVE APPROACH

Słowa kluczowe: przedsiębiorstwa rolnicze, przedsiębiorstwa przemysłowe, przedsiębiorstwa handlowe, nakłady inwestycyjne na środki trwałe

Key words: agricultural enterprises, industry enterprises, trading enterprises, outlays on fixed assets

JEL codes: G32, Q14

Abstrakt. Celem badań była ocena struktury nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przedsiębiorstw rolniczych w Polsce na tle innych rodzajów działalności. Założono, że przedsiębiorstwa przemysłowe z uwagi na znaczenie aktywów trwałych dla działalności operacyjnej oraz specyfikę cyklu produkcyjnego będą się cechowały podobną do przedsiębiorstw rolniczych strukturą nakładów inwestycyjnych, natomiast przedsiębiorstwa handlowe – odmienną. Badania przeprowadzono wykorzystując dane publikowane przez GUS w publikacji *Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych*.

Wstęp

Rozwój przedsiębiorstw dokonuje się poprzez realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, głównie rzeczowych [Duda, Wolak-Tuzimek 2009, Rosłon, Ciupiński 2014, Mandziuk i in. 2016]. Wpływają one na wartość jednostki, zwiększają zdolność produkcyjną, prowadząc do wzrostu sprzedaży, poprawiają konkurencyjność podmiotu na rynku. W literaturze istnieje dość szeroki nurt badań dotyczących inwestycji w rolnictwie. Zwraca się uwagę na dekapitalizację majątku trwałego w sektorze rolniczym w Polsce, która powoduje zmniejszenie potencjału produkcyjnego, wzrost kosztów eksploatacji, a tym samym zmniejszenie efektywności [Poczta 2010, Kusz 2009]. Badania odnoszą się głównie do inwestycji w gospodarstwach rolnych. Nawiązują do cech inwestycji oraz źródeł ich finansowania [Mądra 2009, Gołębowska 2010, Kata 2010, Kulawik 1996], czynników determinujących strukturę nakładów inwestycyjnych [Sulewski 2005, Kusz 2009, Mikołajczyk 2009, Sobczyński 2009, Kusz 2012, Wójcicki 2014], ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów produkcji rolnej [Jucherski, Król 2013], skłonności do inwestycji [Babuchowska, Marks-Bielska 2012], zróżnicowania regionalnego nakładów inwestycyjnych [Lizińska 2011, Nowak, Kamińska 2013], związków pomiędzy procesami inwestycyjnymi a efektywnością gospodarstw rolnych [Kocira 2008, Filipiak 2014]. Relatywnie niewiele badań odnosi się do przedsiębiorstw rolniczych [Franc-Dąbrowska 2010].

Celem badań jest ocena struktury nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przedsiębiorstw rolniczych w Polsce, na tle innych rodzajów działalności. Założono, że przedsiębiorstwa przemysłowe z uwagi na znaczenie aktywów trwałych dla działalności operacyjnej oraz specyfikę cyklu produkcyjnego cechuje podobna do przedsiębiorstw rolniczych struktura nakładów inwestycyjnych, natomiast przedsiębiorstwa handlowe – odmienna.

Material i metodyka badań

Do oceny struktury nakładów inwestycyjnych na środki trwałe wykorzystano dane *Bilansowych wyników finansowych podmiotów gospodarczych*¹ publikowane w przez GUS. Dane te dotyczą podmiotów, które prowadzą księgi rachunkowe oraz zatrudniają 10 osób lub więcej. W badaniu uwagę skupiono na przedsiębiorstwach rolniczych (sekcja PKD: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo). Porównawczo przedstawiono także sytuację ogółu badanych przedsiębiorstw oraz podmiotów z sekcji Przemysł oraz Handel. Sekcje te wybrano w sposób celowy. Jednostki handlowe stanowią grupę przedsiębiorstw, które podejmują odmienne decyzje w zakresie aktywów w porównaniu do jednostek rolnych (duże znaczenie aktywów obrotowych w strukturze majątku), przedsiębiorstwa przemysłowe natomiast podobne (duże znaczenie aktywów trwałych w strukturze majątku) (tab. 1).

Aby zrealizować zamierzony cel wykorzystano następujące metody badawcze: a) analiza piśmiennictwa w zakresie decyzji inwestycyjnych przedsiębiorstw; b) analiza danych – opisowa, tabelaryczna oraz graficzna metoda prezentacji danych; c) metody statystyczne – wskaźniki struktury oraz dynamiki, d) metoda porównawcza – ujęcie porównawcze danych dotyczących przedsiębiorstw ogółem oraz jednostek rolniczych, przemysłowych i handlowych. Zakres czasowy badań stanowią lata 2010-2015, zakres przestrzenny zaś terytorium Polski.

Badania przeprowadzono etapowo. W pierwszej kolejności dokonano charakterystyki badanych podmiotów. Następnie dokonano oceny wartości nakładów inwestycyjnych na środki trwałe oraz ich dynamiki. W ostatnim etapie prac oceniono strukturę tychże nakładów w ujęciu porównawczym – dla ogółu jednostek, przedsiębiorstw rolniczych, handlowych oraz przemysłowych.

Wyniki i dyskusja

W pierwszym etapie prac dokonano krótkiej charakterystyki analizowanych grup przedsiębiorstw. Celem tej części badań jest rozpoznanie specyficznych cech dotyczących majątku poszczególnych grup podmiotów oraz źródeł jego finansowania. W tabeli 1 zaprezentowano zatem liczbę badanych jednostek, wartość aktywów oraz pasywów jednostek ogółem, a także rolniczych, przemysłowych oraz handlowych.

W badanym okresie liczba przedsiębiorstw ogółem wynosiła od 53 220 (2010 rok) do 56 628 (2014 rok). Spośród wybranych grup podmiotów najliczniejszą grupę stanowiły jednostki przemysłowe (średnio 16 570 w latach 2010-2015) oraz handlowe (analogicznie 16 139), a najmniej liczną przedsiębiorstwa rolnicze (przeciętnie 1354). Badane jednostki różniły się strukturą posiadanego majątku oraz źródeł finansowania. Badane przedsiębiorstwa posiadały przede wszystkim aktywa trwałe (przeciętnie 60,22% aktywów). Jeszcze wyższy wynik w tym zakresie osiągnęły przedsiębiorstwa przemysłowe (68,81%) oraz rolnicze (58,82%). Wyłącznie jednostki handlowe miały w strukturze więcej płynnego majątku. W ich przypadku aktywa obrotowe stanowiły od 55,88% (2010 rok) do 62,45% (2011 rok) majątku. Ogół badanych podmiotów finansował działalność w podobnym zakresie kapitałem własnym i obcym. W przypadku przedsiębiorstw rolniczych i przemysłowych dominują kapitały własne (odpowiednio średnio 71,52 oraz 55,47% kapitału w latach 2010-2015). Jednostki handlowe preferowały odmienną strategię finansowania. W strukturze ich pasywów przeważały zobowiązania i rezerwy (58,23%).

W kolejnym etapie badań dokonano oceny wartości nakładów inwestycyjnych wszystkich analizowanych grup przedsiębiorstw (tab. 2).

W badanych latach najwyższą wartość nakładów inwestycyjnych na środki trwałe wykazywał ogół przedsiębiorstw. Było to związane z faktem, że stanowiły one najliczniejszą grupę podmio-

¹ Badanie *Bilansowych wyników finansowych podmiotów gospodarczych* obejmuje jednostki zorganizowane w formie spółek handlowych, cywilnych, przedsiębiorstw państwowych spółdzielni, oddziałów przedsiębiorców zagranicznych, państwowych, jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Jednostki te prowadzą księgi rachunkowe lub podatkową księgę przychodów i rozchodów (szerzej: [GUS 2016]).

Tabela 1. Podstawowe charakterystyki przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2015
 Table 1. Basic characteristics of enterprises in Poland from 2010 to 2015

Wyszczególnienie/Specification	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przedsiębiorstwa ogółem/All enterprises						
Liczba badanych jednostek/Number of entities	53 220	54 189	54 587	56 432	56 628	55 092
Aktywa trwałe/Fixed assets [mln PLN]	1 258 518	1 370 260	1 459 044	1 570 055	1 659 541	1 735 155
Aktywa obrotowe/Current assets [mln PLN]	874 460	978 302	973 261	991 999	1 047 115	1 091 538
Kapitały (fundusze) własne/Equity (fund) [mln PLN]	1 099 007	1 170 237	1 236 421	1 300 633	1 351 313	1 395 984
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania razem/Liabilities and provision for liabilities [mln PLN]	1 034 102	1 178 325	1 195 884	1 261 421	1 355 343	1 430 709
Przedsiębiorstwa rolnicze/Agriculture enterprises						
Liczba badanych jednostek/Number of entities	1 354	1 350	1 202	1 273	1 274	1 162
Aktywa trwałe/Fixed assets [mln PLN]	19 540	25 839	26 075	27 382	27 219	26 687
Aktywa obrotowe/Current assets [mln PLN]	13 679	15 058	17 291	19 096	20 310	20 743
Kapitały (fundusze) własne/Equity (fund) [mln PLN]	23 759	30 870	32 532	34 345	34 951	34 194
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania razem/Liabilities and provision for liabilities [mln PLN]	9 461	10 027	10 835	12 133	12 578	13 236
Przedsiębiorstwa przemysłowe/Industry enterprises						
Liczba badanych jednostek/Number of entities	16 570	16 839	17 000	17 248	17 479	17 185
Aktywa trwałe/Fixed assets [mln PLN]	847 908	697 832	759 952	805 634	847 908	879 036
Aktywa obrotowe/Current assets [mln PLN]	384 271	445 128	429 675	440 021	463 098	477 966
Kapitały (fundusze) własne/Equity (fund) [mln PLN]	559 536	629 966	664 706	703 392	726 286	737 530
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania razem/Liabilities and provision for liabilities [mln PLN]	449 180	512 995	524 921	542 263	584 720	619 472
Przedsiębiorstwa handlowe/Trading enterprises						
Liczba badanych jednostek/Number of entities	16 139	15 908	15 938	16 537	16 403	15 578
Aktywa trwałe/Fixed assets [mln PLN]	166 146	138 098	144 773	159 032	166 146	183 283
Aktywa obrotowe/Current assets [mln PLN]	210 469	229 661	233 595	242 791	253 288	267 444
Kapitały (fundusze) własne/Equity (fund) [mln PLN]	145 033	146 711	153 473	167 430	175 407	190 547
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania razem/Liabilities and provision for liabilities [mln PLN]	202 186	221 048	224 896	234 393	244 027	260 180

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [2011-2016]

Source: own study based on CSO data [2011-2016]

Tabela 2. Nakłady inwestycyjne na środki trwałe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2015

Table 2. Outlays on fixed assets of enterprises in Poland from 2010 to 2015 [mln zł]

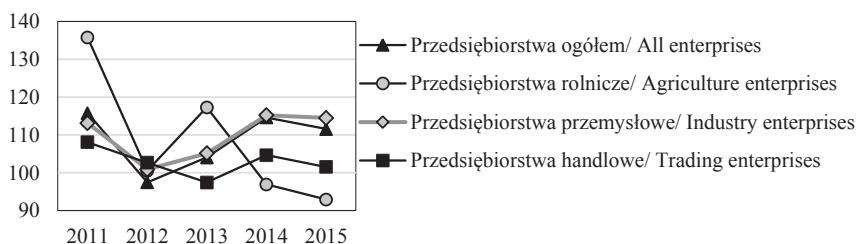
Wyszczególnienie/ Specification	Nakłady inwestycyjne [mln zł]/Outlays on fixed assets [mln PLN]					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przedsiębiorstwa ogółem/ <i>All enterprises</i>	105 309,3	121 942,4	118 869,9	123 681,0	141 738,7	158 148,7
Przedsiębiorstwa rolnicze/ <i>Agriculture enterprises</i>	782,6	1 062,6	1 068,3	1 252,8	1 214,0	1 128,2
Przedsiębiorstwa przemysłowe/ <i>Industry enterprises</i>	59 423,1	67 229,6	67 830,7	71 320,8	82 179,8	94 094,5
Przedsiębiorstwa handlowe/ <i>Trading enterprises</i>	12 775,0	13 804,5	14 173,5	13 809,9	14 450,0	14 673,6

Źródło: jak w tab. 1

Source: see tab. 1

tów. Wartość analizowanej kategorii wyniosła średnio 128 281,7 mln zł w latach 2010-2015. Inwestycji o relatywnie wysokiej wartości dokonywały także jednostki przemysłowe (przeciętnie 73 679,8 mln zł). W przypadku podmiotów specjalizujących się w handlu, wartość ta wyniosła 13 947,8 mln zł. Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych na środki trwałe wykazały jednostki rolnicze – zaledwie średnio 1084,8 mln zł. Warto podkreślić, że wyłącznie w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych wartość inwestycji wzrastała w całym badanym okresie (rys. 1). Odbywało się to jednak przy stale wzrastającej liczbie podmiotów należących do tej grupy.

W przypadku przedsiębiorstw ogółem spadek wartości nakładów inwestycyjnych na środki trwałe odnotowano w 2012 roku (redukcja o 2,52%), mimo wzrostu liczby przedsiębiorstw o 398. Jednostki rolnicze ograniczyły aktywność inwestycyjną w latach 2014-2015, czemu towarzyszył wzrost populacji w 2014 roku (o 1 podmiot) oraz spadek w 2015 roku (o 112 przedsiębiorstw). W jednostkach handlowych dynamika nakładów inwestycyjnych osiągnęła wartość poniżej 100% wyłącznie w 2013 roku, mimo wzrostu liczby badanych podmiotów o 599 jednostek. Należy także podkreślić, że najwyższą wartość inwestycji w środki trwałe przypadające na jedno przedsiębiorstwo osiągnęły podmioty zajmujące się przemysłem. Ich wartość wzrastała w całym badanym okresie od poziomu 3,59 do 5,48 mln zł. Zdecydowanie niższą wartość osiągały pozostałe badane podmioty. W przypadku ogółu przedsiębiorstw średnia wartość jednostkowych inwestycji wyniosła 2,33 mln zł, dla jednostek handlowych 0,87 mln zł, dla podmiotów rolniczych natomiast 0,86 mln zł. Warto jednak zauważyć, że wartość nakładów inwestycyjnych jednostek specjalizujących się w produkcji roślinnej bądź zwierzęcej przypadających na jeden podmiot także wzrastała w całym analizowanym okresie (z poziomu 0,58 mln zł w 2010 roku do 0,97 w 2015 roku).

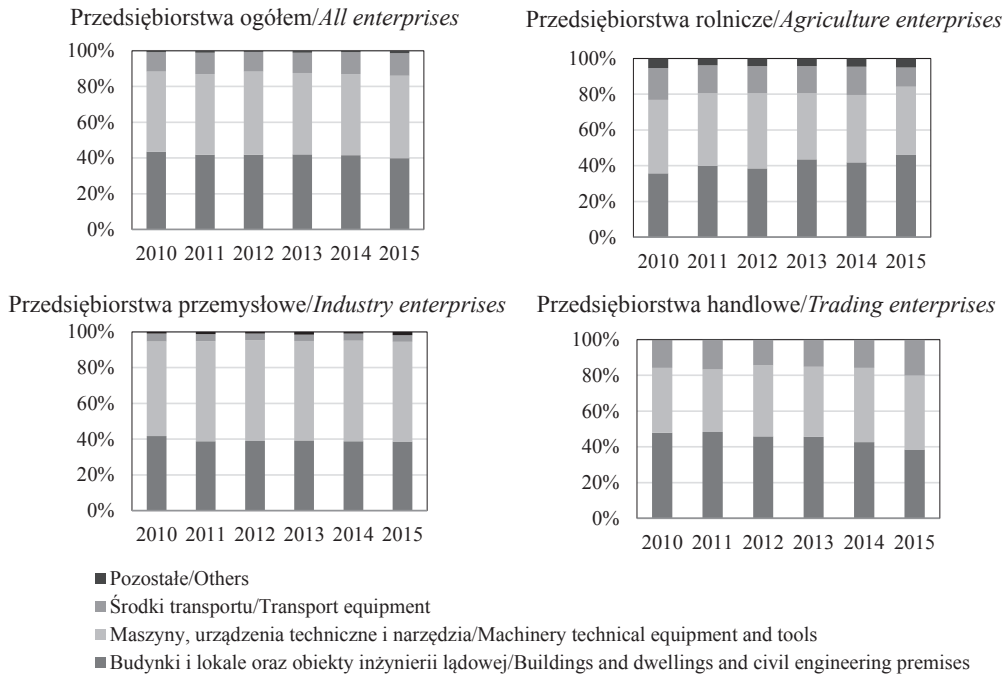

Rysunek 1. Dynamika nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2015

Figure 1. Dynamics of outlays on fixed assets of enterprises in Poland from 2010 to 2015

Źródło: jak w tab. 1

Source: see tab. 1

Rysunek 2. Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2015

Figure 2. Structure of outlays on fixed assets of enterprises in Poland from 2010 to 2015

Źródło: jak w tab. 1

Source: see tab. 1

W ostatnim etapie badań dokonano oceny struktury nakładów inwestycyjnych na środki trwałe w latach 2010-2015.

Struktura nakładów inwestycyjnych jest ściśle związana ze specyfiką prowadzonej działalności, ale także obrazuje ewentualne zmiany profilu działalności. Ogół badanych jednostek największą aktywność inwestycyjną wykazywał w zakresie modernizacji maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi. W całym badanym okresie ponad 44,8% nakładów zostało przeznaczonych na powyższy cel. Stosunkowo wysokie nakłady dotyczyły także budynków, lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej (średnio 41,8% w strukturze). Inwestycje w maszyny stanowiły także największą część nakładów w przypadku jednostek przemysłowych. Podmioty przeznaczały średnio 55,5% środków na zakup lub modernizację urządzeń niezbędnych do prowadzenia produkcji przemysłowej. Jednostki te dokonywały także budowy lub remontu budynków (średnio 39,3% nakładów inwestycyjnych). W przypadku przedsiębiorstw handlowych przeważały inwestycje w budynki (średnio 44,8%). Warto podkreślić jednak, że udział ten spadł z poziomu 47,8% (w 2010 roku) do 38,5% (w 2015 roku). Wzrastał zaś udział nakładów na maszyny i urządzenia (od 36,4% w 2010 roku do 41,3% w 2015 roku) oraz na środki transportu (analogicznie od 15,5 do 19,9%).

W przypadku przedsiębiorstw rolniczych zauważono odmienne tendencje. Jednostki zwiększały udział nakładów inwestycyjnych na budynki i lokale – w 2010 roku było to 35,7%, a w 2015 roku 46,0%. Wynikało to z faktu, że w warunkach klimatycznych panujących w Polsce niezbędne są odpowiednie budynki i lokale zarówno w przypadku produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Podmioty zajmujące się hodowlą zwierząt potrzebują budynków spełniających określone

wymogi sanitarne, co wymusza stałe nakłady inwestycyjne. Zmienne warunki atmosferyczne wymuszają także prowadzenie uprawy roślin w specjalistycznych obiektach. Udział nakładów na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia nie ulegał dużym wahaniom. Średnia wartość wyniosła 39,5% w latach 2010-2015. Natomiast spadkowi uległ udział inwestycji związanych ze środkami transportu (-7 p.p.). Prawdopodobnie wynikało to z faktu, że jednostki rolnicze zaopatrzyły się w specjalistyczne środki transportu we wcześniejszych okresach i nie wymagają one dużych nakładów inwestycyjnych. Zakup chociażby ciągników rolniczych był wspierany w ramach SPO „Rolnictwo 2004-2006”, działanie 1.1. „Inwestycje w gospodarstwach rolnych oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”. Jednak jednostki rolnicze, mimo spadku aktywności w zakresie inwestycji w środki transportu, nadal wykazują relatywnie wysoki ich udział w strukturze nakładów na środki trwale. Średnia wartość wyniosła w tym przypadku 15,0% (dla jednostek przemysłowych wartość ta wyniosła 3,9%).

Reasumując należy stwierdzić, że struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwale związana jest ze specyfiką prowadzonej działalności.

Podsumowanie i wnioski

W opracowaniu przedstawiono wartość nakładów inwestycyjnych na środki trwale oraz ich strukturę dla przedsiębiorstw ogółem, a także z wyodrębnieniem jednostek rolniczych, przemysłowych oraz handlowych w latach 2010-2015. Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano następujące wnioski:

1. W strukturze majątku przedsiębiorstw ogółem, rolniczych oraz przemysłowych przeważały aktywa trwale. Odmienne tendencje zauważono w przypadku jednostek handlowych.
2. Badane jednostki finansowały swoją działalność w podobnym zakresie kapitałem własnym i obcym. W podmiotach rolniczych i przemysłowych przeważał kapitał własny, w handlowych natomiast zobowiązania i rezerwy na zobowiązania.
3. Najwyższą wartość nakładów inwestycyjnych na środki trwale przypadającą na 1 przedsiębiorstwo osiągnęły przedsiębiorstwa przemysłowe, a najniższe przedsiębiorstwa rolnicze.
4. W strukturze nakładów inwestycyjnych na środki trwale w ogóle przedsiębiorstw oraz w jednostkach przemysłowych przeważały te związane z maszynami, urządzeniami technicznymi i narzędziami. W pozostałych grupach były to budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej (z wyłączeniem 2015 roku dla jednostek handlowych).

Literatura/Bibliography

- Babuchowska Karolina, Renata Marks-Bielska. 2012. Inwestycje w gospodarstwach rolnych. [W] *Gospodarstwa rolne Polski Wschodniej i skłonność ich właścicieli do inwestowania z wykorzystaniem instrumentów wspólnej polityki rolnej* (Investments in farms. [In] Agricultural holdings of Eastern Poland and the tendency of their owners to invest using the instruments of the common agricultural policy), 85-114. Toruń: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Toruniu.
- Duda Joanna, Anna Wolak-Tuzimek. 2009. Wielkość i struktura nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w Polsce w latach 2001-2008 (The size and structure of investment expenditures of enterprises in Poland in 2001-2008). *Ekonomia Menedżerska* 6: 105-117.
- Filipiak Tadeusz. 2014. Nakłady inwestycyjne a wyniki ekonomiczne gospodarstw warzywniczych (Investment outlays and economic results of vegetable farms). *Roczniki Naukowe SERiA* XVI (6): 109-114.
- Franc-Dąbrowska Justyna. 2010. *Teoretyczne i praktyczne aspekty gospodarowania zyskiem w przedsiębiorstwach rolniczych* (Theoretical and practical aspects of profit management in agricultural enterprises). Warszawa: Wydawnictwo SGGW.
- Gołębiowska Barbara. 2010. Inwestycje i źródła ich finansowania gospodarstwach o zróżnicowanych powiązaniach z otoczeniem (The investments and sources of financing in farms of varied relations with the environment). *Roczniki Naukowe SERiA* XII (3): 88-92.
- GUS. 2007-2016. *Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w 2006, ..., 2015 roku* (Balance sheet financial results of business entities in 2006, ..., 2015). Warszawa:GUS.

- Jucherski Andrzej, Krzysztof Król. 2013. Obciążenie i nasycenie produktu i ziemi wartością oraz mocą środków mechanizacji w wybranych górskich gospodarstwach mlecznych (financial burdens of the product and land with the value and power of mechanization means in selected mountain dairy farms). *Problemy Inżynierii Rolniczej* 1 (79): 41-50.
- Kata Ryszard. 2010. Problem wykorzystania kredytu bankowego w finansowaniu rolnictwa w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej (Problem of bank credit use in financing agriculture in Poland and other states of the European Union). *Acta Scientiarum Polonorum Oeconomia* 9 (3): 145-156.
- Kocira Sławomir. 2008. Wpływ technicznego uzbrojenia procesu pracy na nadwyżkę bezpośrednią w gospodarstwach rodzinnych (Effect of the technical development of the working process on the direct surplus in family farms). *Inżynieria Rolnicza* 4 (102): 375-380.
- Kulawik Jacek. 1996. Kredytowanie rolnictwa (Crediting to agriculture). *Komunikaty, Raporty, Ekspertyzy* 401: 15-18.
- Kusz Dariusz. 2012. Egzogeniczne i endogeniczne uwarunkowania procesu modernizacji rolnictwa (Exogenous and endogenous determinants of the agricultural modernization process). *Roczniki Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich* 99 (2): 53-67.
- Kusz Dariusz. 2009. Nakłady inwestycyjne w rolnictwie polskim w latach 1990-2007 (Investment outlays in Polish agriculture in the years 1990-2007). *Roczniki Naukowe SERiA XI* (2): 131-136.
- Mandziuk Renata, Przemysław Nawra, Jolanta Ossowska. 2016. Inwestycje rzeczowe przedsiębiorstw (Enterprises' physical investments). *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia* 1 (79): 545-553.
- Mądra Magdalena. 2009. Źródła finansowania inwestycji w indywidualnych gospodarstwach rolniczych (The Role of Financial Sources in Individual Farms Investments). *Roczniki Naukowe SERiA XI* (1): 273-278.
- Mikołajczyk Jarosław. 2009. Nakłady inwestycyjne w gospodarstwach indywidualnych według wielkości ekonomicznej w świetle polskiego FADN (Investment outlays on private farms according to economic value in view of Polish FADN system). *Roczniki Nauk Rolniczych. Seria G* 96 (3): 182-190.
- Nowak Anna, Agnieszka Kamińska. 2013. Regionalne zróżnicowanie nakładów inwestycyjnych w rolnictwie w Polsce (Regional differentiation of investment input in Polish agriculture). *Zeszyty Naukowe SGGW. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej* 103: 17-27.
- Poczta Walenty. 2010. Przemiany w rolnictwie. [W] *Polska wieś 2010. Raport o stanie wsi* (Changes in agriculture. [In] Poland village 2010. Report on the state of the village), red. J. Wilkin, I. Nurzyńska, 11. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Rosłon Jolanta, Daniel Ciupiński. 2014. Inwestycje jako wyznacznik rozwoju przedsiębiorstw (Investments as a determinant of the development of enterprises). *Zarządzanie i Finanse* 12 (3): 183-194.
- Sobczyński Tadeusz. 2009. Wpływ wielkości ekonomicznej gospodarstw rolniczych UE na ich możliwości rozwojowe (Impact of the economic size of farms in the EU on their development possibilities). *Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie. Problemy Rolnictwa Światowego* 9 (24): 159-168.
- Sulewski Piotr. 2005. Inwestycje a wyniki ekonomiczne gospodarstw indywidualnych (Investments and economic results of family farms). *Roczniki Naukowe SERiA VII* (1): 233.
- Wójcicki Zdzisław. 2014. Analiza potrzeb i możliwości inwestycyjnych gospodarstw rodzinnych (Analysis of needs and investment possibilities in family farms). *Problemy Inżynierii Rolniczej* 1 (83): 5-20.

Summary

The aim of the paper is to evaluate the structure of investment outlays on fixed assets of agriculture enterprises in Poland, compared to the other types of activity. It was assumed that industry enterprises, due to the importance of fixed assets for operating activity and the specificity of the production cycle, would be characterized by a similar structure of investment outlays on fixed assets among agriculture enterprises, whereas the trading enterprises were different. The research was carried out using data published by the Central Statistical Office in the publication Financial Results of Economic Entities.

Adres do korespondencji

dr Ewa Szafraniec-Siluta (orcid.org/0000-0001-8168-4325)
dr hab. Danuta Zawadzka, prof. nadzw. PK (orcid.org/0000-0001-9353-5941)
Katedra Finansów, Wydział Nauk Ekonomicznych, Politechnika Koszalińska
ul. Kwiatkowskiego 6e, 75-343 Koszalin
tel. (94) 343 91 64, 343 92 16
e-mail: ewa.szafraniec@tu.koszalin.pl, danuta.zawadzka@tu.koszalin.pl